Davran?? Kimlikleme Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Davran?? Kimlikleme Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19474

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Davran?? Kimlikleme Formu (DKF), 1991 y?l?nda Selahattin Ö?ülmü? taraf?ndan Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde sunulan bir **doktora tezi** kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu araç, bireylerin kendi davran??lar?n? bili?sel olarak nas?l temsil ettiklerini inceleyen **Eylem Kimlikleme Teorisi** çerçevesinde tasarlanm??t?r.

Ölçek, kat?l?mc?lar?n bir eylemi daha soyut, amaç odakl? (yüksek düzey) veya daha somut, mekanik odakl? (dü?ük düzey) bir biçimde tan?mlama e?ilimlerini ölçmeyi amaçlar. DKF, tezin temelini olu?turan, eylem kimlikleme düzeyine ya?, cinsiyet, **sosyoekonomik düzey** ve okul türü gibi demografik ve sosyal de?i?kenlerin etkisini ara?t?rma amac?na hizmet etmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Davran?? Kimlikleme Formu, Eylem Kimlikleme Düzeyi, Alg?sal Kimlikleme, Eylem Kimlikleme Teorisi, Sosyal Psikoloji, Psikolojik Ölçme, Ö?ülmü? (1991).

Yazarlar

Selahattin Ö?ülmü?.

Amaç

Davran?? Kimlikleme Formu'nun temel amac?, bireylerin karma??k davran??lar? hangi bili?sel düzeyde alg?lad?klar?n? ve etiketlediklerini belirlemektir. Bu, bireyin eylemlerine yükledi?i anlam?n derinli?ini ve soyutluk derecesini ortaya koyar.

Ölçek, özellikle 1991 y?l?nda yürütülen ara?t?rma ba?lam?nda, bireysel farkl?l?klar?n (ya?, cinsiyet) ve çevresel faktörlerin (okul türü, **sosyoekonomik düzey**) eylem kimlikleme tercihleri üzerindeki ay?rt edici etkilerini sistematik olarak incelemek için geli?tirilmi?tir.

Yap?

DKF'nin ölçtü?ü psikolojik yap?, Vallacher ve Wegner taraf?ndan geli?tirilen **Eylem Kimlikleme Teorisi**'ne dayanmaktad?r. Bu teoriye göre, bir eylemin birden fazla kimli?i vard?r ve bireyler genellikle en uygun kimli?i benimserler. Ölçek, bu kimlikleme düzeylerini temel al?r:

Yüksek Düzey Kimlikleme: Eylemin amac?n?, nedenini veya nihai sonucunu vurgular (Örn: "Ders çal??mak" yerine "Ba?ar?l? bir kariyere sahip olmak").

Dü?ük Düzey Kimlikleme: Eylemin mekanik detaylar?n?, nas?l yap?ld???n? veya bile?en ad?mlar?n? vurgular (Örn: "Ders çal??mak" yerine "Kitab? açmak ve not almak").

ARABPSYCHOLOGY.COM

Formun yap?s?, kat?l?mc?lar?n bu iki z?t kimlikleme biçimi aras?nda yapt?klar? tercihleri analiz ederek, bask?n bili?sel e?ilimlerini saptamaya olanak tan?r.

Geçerlik

Sa?lanan kaynak referansta **Davran?? Kimlikleme Formu**'na ait geçerlik katsay?lar? aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, bir doktora tezi çal??mas? kapsam?nda, ölçe?in psikometrik aç?dan sa?lam olmas? amac?yla çe?itli geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r.

Beklenen geçerlik çal??malar? aras?nda yap? geçerli?i (faktör analizi ile teorik yap?n?n do?rulanmas?) ve kapsam geçerli?i (maddelerin eylem kimlikleme yap?s?n? yeterince temsil edip etmedi?i) yer almaktad?r. Özellikle DKF gibi teorik temelli ölçeklerde, maddelerin yüksek ve dü?ük düzey kimlikleme ayr?m?n? ba?ar?l? bir ?ekilde yapabilmesi yap? geçerli?inin temel göstergesidir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik verileri (örne?in, iç tutarl?l?k katsay?s?, test-tekrar test korelasyonu) kaynakta sunulmam??t?r. Standart akademik uygulamalara göre, DKF'nin, tutarl? ve kararl? ölçümler sa?lad???n?n kan?tlanmas? için iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach Alfa de?erinin raporlanm?? olmas? beklenir.

Yüksek güvenirlik, bireylerin eylem kimlikleme düzeylerindeki farkl?l?klar?n ölçme hatas?ndan de?il, gerçek psikolojik yap? farkl?l?klar?ndan kaynakland???n? gösterir. Güvenirlik analizleri, ölçe?in zaman içinde veya farkl? denek gruplar?nda uyguland???nda istikrarl? sonuçlar verdi?ini teyit eder.

Faktör Analizi

Davran?? Kimlikleme Formu'nun kuramsal temeli, iki boyutlu bir yap?ya i?aret etmektedir: Yüksek Kimlikleme ve Dü?ük Kimlikleme. Bu nedenle, ölçek geli?tirme sürecinde, maddelerin bu iki boyuta ayr?ld???n? do?rulamak amac?yla Faktör Analizi yönteminin kullan?ld??? tahmin edilmektedir.

Muhtemel bir Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA), DKF'nin maddelerinin teorik beklentilere uygun olarak iki ayr? faktör alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin eylem kimlikleme düzeyini anlaml? bir ?ekilde aç?klad???n? göstermeyi amaçlam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Akademik bir tez çal??mas? için geli?tirilmi? veya adapte edilmi? ölçek).

Format: Orijinal Eylem Kimlikleme Ölçüsü (AIM) format?na benzer ?ekilde, genellikle ikili seçim

ARABPSYCHOLOGY.COM

(dichotomous) veya Likert tipi derecelendirme format?nda oldu?u varsay?lmaktad?r.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Akademik ara?t?rman?n oda??na uygun olarak, ya?, cinsiyet ve okul türü de?i?kenlerine sahip ö?renciler ve genel yeti?kin popülasyon.

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi ve genç yeti?kinlik (1991 tez örneklemine ba?l? olarak).

Popülasyon Detaylar?: Çal??mada **sosyoekonomik düzey** ve farkl? okul türlerinden gelen kat?l?mc?lar aras?ndaki eylem kimlikleme farkl?l?klar? incelenmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan eylemleri en iyi tan?mlayan ifadeyi seçerek yan?t verirler.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Süreçler, Davran??sal Alg?, Eylem Kimlikleme, Öz Bildirim Ölçe?i, **Davran?? Kimlikleme Formu**, Psikometrik Özellikler, Ankara Üniversitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilinmiyor.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yaz??ma Adresi: Selahattin Ö?ülmü?, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tez dönemi itibar?yla).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m?, geli?tiricisinin (Selahattin Ö?ülmü?) ve tezin yay?mland??? kurumun (Ankara Üniversitesi) akademik izinlerine tabidir. Ticari olmayan akademik kullan?mlar için genellikle izin al?nmas? gerekir.

Ücret: Akademik amaçl? kullan?mlarda genellikle ücretsizdir, ancak tezin tamam?na eri?im, kurum kütüphane politikalar?na ba?l? olabilir.

Test Y?l?: 1991.

Kaynakça

Ö?ülmü?, S. (1991). *Eylem kimlikleme düzeyine, ya?, cinsiyet, sosyoekonomik düzey ve okul*

ARABPSYCHOLOGY.COM

türünün etkisi (**Doktora tezi**). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bu ölçekle ili?kili olabilecek bir PDF dosyas? mevcuttur. Orijinal PDF buradan indirilebilir: sosyoekonomik-duzey-olcegi-toad.pdf.

Davran?? Kimlikleme Formu Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak içerikte yer almamaktad?r. Ancak, **Davran?? Kimlikleme Formu**, temel ald??? teori gere?i, bir eylemin iki farkl? kimlikleme düzeyi (yüksek ve dü?ük) aras?ndaki tercihi ölçen madde çiftlerinden olu?maktad?r. Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan bu çiftlerden kendi davran??lar?n? en iyi tan?mlayan seçene?i i?aretlerler.

ARABPSYCHOLOGY.COM